

شماره: ۲۰۰۰۶
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۲/۰۹
ساعت: ۱۳:۴۰
پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
بسمه تعالی

وزیر

جناب آقای دکتر فاطمی امین - وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

جناب آقای دکتر خاندوزی - وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی

جناب آقای دکتر صین اللمی - وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

امیر سرتیپ آشتیانی - وزیر محترم دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

جناب آقای دکتر زلفی کل - وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری

جناب آقای مهندس محرابیان - وزیر محترم نیرو

جناب آقای مهندس اوجی - وزیر محترم نفت

جناب آقای دکتر آقامیری - سرپرست محترم وزارت جهاد کشاورزی

سلام علیکم

احتراماً، به استحضار می‌رساند متعاقب ابلاغ «قانون تصویب مقاوله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی - مصوب ۱۴۰۰» و الحاق جمهوری اسلامی ایران به مقاوله‌نامه یادشده، برابر بند (۳) ذیل ماده (۲۴) این قانون که اشعار می‌دارد «پس از آن، این مقاوله‌نامه برای هر عضوی، دوازده‌ماه پس از تاریخ ثبت سند تصویب آن لازم‌الاجرا خواهد شد»، مقاوله‌نامه (کنوانسیون) و سند الحاقی (پروتکل) آن در تاریخ ۷ فوریه ۲۰۲۴ (۱۸ بهمن‌ماه ۱۴۰۲) برای جمهوری اسلامی

تهران: خیابان آزادی، نبش خیابان بهبودی، ساختمان مرکزی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی کد پستی: ۱۴۵۷۹۶۵۵۹۹

Website: <https://mcls.gov.ir>

تلفن: ۶۴۴۹۲۲۳۵ نمابر: ۶۴۴۹۳۲۳۵

شماره: ۲۰۰۰۶
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۲/۰۹
ساعت: ۱۳:۴۰
پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
بسمه تعالی

وزیر

ایران لازم الاجرا است. لذا در اجرای ماده (۱۲) قانون مذکور به شرح ذیل، خواهشمند است دستور فرمایید تمهیدات لازم از سوی مبادی ذیربط انجام و نتیجه امر به این وزارتخانه منعکس گردد.

ماده ۱۲- اقداماتی طبق قانون یا رویه ملی اتخاذ خواهد شد تا اطمینان حاصل شود که اشخاصی که ماشین آلات، تجهیزات و مواد مصرفی شغلی را طراحی، تولید، وارد، تأمین یا منتقل می کنند:

- الف) مطمئن گردند که ماشین آلات، تجهیزات یا مواد تا جایی که به طور عرفی، عملی است برای ایمنی و سلامت اشخاصی که به درستی آنها را به کار می برند، خطری دربر نداشته باشد؛
- ب) اطلاعات درباره نصب و به کارگیری درست ماشین آلات و تجهیزات و استفاده درست از مواد و اطلاعات درباره خطرات ماشین آلات و تجهیزات و ویژگی های خطرناک مواد شیمیایی، عوامل یا فرآورده های فیزیکی و زیستی و نیز دستورالعمل های درباره چگونگی اجتناب از خطرات شناخته شده را در دسترس قرار می دهند،
- پ) به منظور رعایت بندهای (الف) و (ب) این ماده مطالعات و پژوهش هایی را انجام می دهند یا در غیر این صورت در جریان تحولات دانش علمی و فنی لازم قرار می گیرند.

سید صولت مرتضوی

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «**قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی**» که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ دوازدهم آبان ماه یک هزار و چهارصد مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۲۶ به تایید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۴۱۵/۷۸۵۳۰ مورخ ۱۴۰۰/۹/۱۵ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجراء ابلاغ می گردد.

با توجه به اصل یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اجرای مفاد مقاوله منوط به انجام تشریفات مندرج در مواد ۲۴ (مقاوله نامه) و ۸ (سند الحاقی) مقاوله می باشد.

سید ابراهیم رئیسی
رئیس جمهور

رونوشت:

۱- دفتر مقام معظم رهبری - دفتر رئیس جمهور - دفتر ریاست قوه قضائیه - دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی - دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام - دبیرخانه شورای نگهبان - دفتر معاون اول رئیس جمهور - معاونت امور مجلس رئیس جمهور - معاونت حقوقی رئیس جمهور - وزارت امور خارجه - وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان برنامه و بودجه کشور - دیوان محاسبات کشور - دفتر هیأت دولت - دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت - امور توافق های بین المللی - معاونت امور تقنینی معاونت امور مجلس - معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی - معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی دفتر رئیس جمهور - معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی - اداره کل پیگیری طرح ها و لوایح - اداره کل اسناد و تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی - اداره کل تدوین قوانین مجلس شورای اسلامی - معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات نهاد ریاست جمهوری - سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران - روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (جهت درج در روزنامه). ۱۴۰۰/۹/۱۵

کنترل ابلاغ	تایید	تایید نهایی
مصیر داد	۱۳۹۱/۶	

۱۰۷۹۱۹
۱۰۸۰۳۱

عطف

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر سیدابراهیم رئیسی
رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۵۸۲۰۷/۱۱۴۹۲۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۰ در اجرای
اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون
تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و سند الحاقی
(پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی که با عنوان لایحه به مجلس
شورای اسلامی تقدیم شده بود، با تصویب در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ
۱۴۰۰/۸/۱۲ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می شود.

محمدباقر قالیباف

قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی

ماده واحده- مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) مشتمل بر یک مقدمه و سی ماده و سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) مشتمل بر یک مقدمه و دوازده ماده به شرح پیوست، تصویب و اجازه تسلیم اسناد آن داده می شود.

تبصره ۱- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان مقام صلاحیتدار موضوع مقاوله نامه و سند الحاقی (پروتکل) یادشده تعیین می شود.

تبصره ۲- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون، توسط شورای عالی حفاظت فنی تهیه می شود و با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۳- رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷)، یکصد و بیست و پنجم (۱۲۵) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این قانون، الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵)

مقدمه

فراهمایی (کنفرانس) عمومی بین المللی کار، که به دعوت هیأت مدیره دفتر بین المللی کار در ژنو منعقد شد و شصت و هفتمین نشست خود را در ۳ ژوئن ۱۹۸۱ (۱۳ خرداد ۱۳۶۰) برگزار کرد؛

با تصمیم گیری درباره تصویب برخی پیشنهادهای مربوط به ایمنی، بهداشت و محیط کار که ششمین موضوع دستورکار اجلاس می باشد، و با تصمیم به این که این پیشنهادها باید در قالب مقاوله نامه ای بین المللی تدوین شود، این مقاوله نامه را که مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) نامیده می شود،

در بیست و دومین روز ثورتن هزار و نهصد و هشتاد و یک (اول تیر ماه ۱۳۶۰)
تصویب می‌نماید:

بخش یکم: دامنه شمول و تعاریف

ماده ۱

۱- این مقاوله‌نامه در مورد همه بخش‌های فعالیت اقتصادی اعمال
می‌شود.

۲- عضوی که این مقاوله‌نامه را تصویب می‌کند، در نخستین فرصت
ممکن پس از مشورت با تشکلهای کارفرمایی و کارگری ذی‌نفع منتخب،
می‌تواند همه یا بخشی از بخش‌های خاص فعالیت اقتصادی مانند کشتیرانی
دریایی یا ماهیگیری را با توجه به مشکلات خاص ناشی از ماهیت ذاتی آنها، از
شمول اعمال مقاوله‌نامه مستثنی سازد.

۳- هر عضوی که این مقاوله‌نامه را تصویب می‌کند، در اولین گزارش
خود درباره اجرای این مقاوله‌نامه که به موجب ماده (۲۲) اساسنامه سازمان
بین‌المللی کار تسلیم می‌شود، هر بخشی را که ممکن است بر اساس بند (۲) این
ماده مستثنی شده باشد با ذکر علل استثنای مزبور فهرست، اقدامات اتخاذ شده
برای ارائه حمایت کافی به کارگران در شاخه‌های مستثنی شده را توصیف و در
گزارش‌های بعدی هرگونه پیشرفت در جهت اعمال گسترده‌تر مقاوله‌نامه را بیان
خواهد کرد.

ماده ۲

۱- این مقاوله‌نامه شامل همه کارگران تحت پوشش بخش‌های فعالیت
اقتصادی می‌شود.

۲- هر عضوی که این مقاوله‌نامه را تصویب می‌کند، در نخستین فرصت
ممکن پس از مشورت با تشکلهای کارفرمایی و کارگری ذی‌نفع منتخب می‌تواند

همه یا بخشی از گروههای محدودی از کارگران را با توجه به مشکلات ویژه‌ای که در خصوص آنها وجود دارد، از اجرای مقاوله‌نامه مستثنی سازد.

۳- هر عضوی که این مقاوله‌نامه را تصویب می‌کند، در اولین گزارش خود درباره اجرای این مقاوله‌نامه که به موجب ماده (۲۲) اساسنامه سازمان بین‌المللی کار تسلیم می‌شود، هر گروه محدودی را که ممکن است بر اساس بند (۲) این ماده مستثنی شده باشد با ذکر علل استثنای مزبور فهرست و در گزارش‌های بعدی هرگونه پیشرفت در جهت اعمال گسترده‌تر را بیان خواهد کرد.

ماده ۳

از نظر این مقاوله‌نامه:

الف) اصطلاح «بخش‌های فعالیت اقتصادی» شامل همه بخش‌هایی می‌شود که در آن کارگران به کار اشتغال دارند، از جمله مشاغل دولتی؛

ب) اصطلاح «کارگران» شامل همه اشخاص شاغل از جمله کارمندان دولتی است؛

پ) اصطلاح «محل کار» شامل همه محل‌هایی است که تحت نظارت (کنترل) مستقیم یا غیرمستقیم کارفرما قرار دارد و کارگران باید به سبب کار خود در آنجا حاضر باشند یا به آنجا آمد و شد کنند؛

ت) اصطلاح «مقررات» شامل همه مقرراتی است که مقام یا مقام‌های صلاحیتدار به آن قوت قانونی بخشیده‌اند؛

ث) اصطلاح «سلامت» در ارتباط با کار نه تنها مشخص‌کننده عدم وجود بیماری یا ضعف و سستی است بلکه شامل عوامل جسمی و فکری مؤثر بر سلامت است که مستقیماً به ایمنی و بهداشت شغلی مربوط می‌شود.

بخش دوم: اصول سیاست ملی

ماده ۴

۱- هر کشور عضو با توجه به شرائط و رویه ملی و با مشورت یا تشکیل‌های کارفرمایی و کارگری منتخب، سیاست ملی منسجمی را درخصوص ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار تدوین و اجرا و به طور دوره‌ای آن را بازنگری خواهد کرد.

۲- هدف این سیاست، پیشگیری از آسیب به سلامتی و حوادث ناشی از کار، مرتبط با کار یا در حین کار از طریق به حداقل رساندن علل بروز خطرهایی خواهد بود که به طور ذاتی در محیط کار وجود دارد در حدی که به طور متعارف عملی است.

ماده ۵

سیاست موضوع ماده (۴) حوزه‌های اصلی عملیاتی زیر را در حدی در نظر خواهد گرفت که حوزه‌های مزبور بر ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار اثر می‌گذارد:

الف) طراحی، آزمایش، انتخاب، جایگزینی، نصب، تدارک، به‌کارگیری و نگهداری عوامل مادی کار (محل کار، محیط کار، ابزار، ماشین‌آلات و تجهیزات، مواد و عناصر شیمیایی، فیزیکی و زیستی و فرآیندهای کار)؛

ب) ارتباط بین عوامل مادی کار با افرادی که کار را انجام می‌دهند یا بر آن نظارت می‌کنند و انطباق ماشین‌ها، تجهیزات، ساعات کار، سازماندهی کار و فرآیندهای کار با توانایی جسمی و فکری کارگران؛

پ) پرورش از جمله پرورش تکمیلی لازم صلاحیت‌ها و انگیزه‌های اشخاص دخیل در یک یا چند عنوان در راستای دستیابی به سطوح مناسبی از ایمنی و بهداشت؛

ت) ارتباط و همکاری در سطوح گروه کاری و کارگاه و در همه سطوح مناسب دیگر تا سطح ملی و از جمله در سطح مزبور؛
ث) حمایت از کارگران و نمایندگان آنها در برابر اقدامات انضباطی ناشی از اعمالی که آنها مطابق سیاست موضوع ماده (۴) فوق به طور معقول انجام داده اند.

ماده ۶

در هنگام تدوین سیاست موضوع ماده (۴) این فتاوا نامه وظایف و مسئولیت های مقام های دولتی، کارفرمایان و کارگران و اشخاص دیگر در زمینه ایمنی، بهداشت شغلی و محیط کار با در نظر گرفتن خصوصیات تکمیلی مسئولیت های مزبور و نیز شرایط و رویه ملی مشخص خواهد شد.

ماده ۷

وضعیت ایمنی، بهداشت شغلی و محیط کار به منظور شناسایی مشکلات مهم، روش های موثر در حال تحول و تعیین اولویت ها و ارزشیابی نتایج، در فواصل زمانی مناسب به صورت کلی یا در زمینه های خاص بازنگری خواهد شد.

بخش سوم: اقدام در سطح ملی

ماده ۸

هر عضو به منظور ترتیب اثر دادن به ماده (۴) فوق، از طریق قوانین یا مقررات یا روش دیگر طبق شرایط و رویه ملی و با مشورت تشکلهای کارفرمایی و کارگری ذینفع منتخب، اقدام های ضروری را اتخاذ خواهد کرد.

ماده ۹

- ۱- نظام بازرسی مناسب و کافی، اجرای قوانین و مقررات مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار را تضمین خواهد کرد.
- ۲- نظام اجرایی، جریمه های کافی را برای نقض قوانین و مقررات پیش بینی خواهد کرد.

ماده ۱۰

اقداماتی به منظور راهنمایی کارگران و کارفرمایان در جهت کمک به آنها برای رعایت تعهدات قانونی اتخاذ خواهد شد.

ماده ۱۱

به منظور ترتیب اثر دادن به سیاست موضوع ماده (۴) این مقاوله نامه، مقام با مقام های صلاحیتدار اطمینان حاصل خواهند کرد که وظائف زیر به تدریج انجام می شود:

الف) در جایی که ماهیت و میزان خطر ها ایجاب می نماید، تعیین شرایط مربوط به طراحی، ساخت و آماده سازی کارگاه ها، آغاز بهره برداری از آنها، دگرگونی های مهمی که آنها را تحت تأثیر قرار می دهد و تغییرات در هدف ها، ایمنی تجهیزات فنی مورد استفاده در کار و نیز اجرای رویه هایی که مقام های صلاحیتدار تعیین کرده اند؛

ب) تعیین فرآیندهای کار و مواد و عواملی که در معرض آنها قرار گرفتن باید ممنوع، محدود یا موقوف به کسب اجازه یا نظارت مقام یا مقام های صلاحیتدار شود؛ خطرات بهداشتی ناشی از قرار گرفتن همزمان در معرض چندین ماده یا عامل در نظر گرفته خواهد شد؛

پ) تدوین و اجرای تشریفات مربوط به اعلام حوادث و بیماری های شغلی از سوی کارفرمایان و در صورت اقتضاء از سوی مؤسسات بیمه و سایر مؤسساتی که مستقیماً در این امر دخیل هستند و تهیه آمارهای سالانه درباره حوادث و بیماری های شغلی؛

ت) انجام تحقیقات در مواردی که به نظر برسد حوادث شغلی، بیماری های شغلی یا هر آسیب دیگری که سلامتی را در هنگام کار یا در ارتباط با کار به مخاطره می اندازد، منعکس کننده موقعیت های جدی است؛

ث) انتشار اطلاعات سالانه درباره اقدام‌هایی که در اجرای سیاست موضوع ماده (۴) این مقاوله‌نامه به عمل آمده است و حوادث و بیماری‌های شغلی و سایر آسیب‌های به سلامتی که در هنگام کار یا در ارتباط با کار به وجود می‌آید؛

ج) ایجاد یا گسترش سامانه‌هایی برای بررسی عوامل شیمیایی، فیزیکی و زیستی در مورد خطری که برای سلامت کارگران وجود دارد، با در نظر گرفتن شرایط و امکانات ملی.

ماده ۱۲

اقداماتی طبق قانون یا رویه ملی اتخاذ خواهد شد تا اطمینان حاصل شود که اشخاصی که ماشین‌آلات، تجهیزات و مواد مصرفی شغلی را طراحی، تولید، وارد، تأمین یا منتقل می‌کنند:

الف) مطمئن گردند که ماشین‌آلات، تجهیزات یا مواد تا جایی که به طور عرفی عملی است برای ایمنی و سلامت اشخاصی که به درستی آنها را به کار می‌برند، خطری در بر نداشته باشد؛

ب) اطلاعات درباره نصب و به کارگیری درست ماشین‌آلات و تجهیزات و استفاده درست از مواد و اطلاعات درباره خطرات ماشین‌آلات و تجهیزات و ویژگی‌های خطرناک مواد شیمیایی، عوامل با فرآورده‌های فیزیکی و زیستی و نیز دستورالعمل‌های درباره چگونگی اجتناب از خطرات شناخته شده را در دسترس قرار می‌دهند،

پ) به منظور رعایت بندهای (الف) و (ب) این ماده مطالعات و پژوهش‌هایی را انجام می‌دهند یا در غیر این صورت در جریان تحولات دانش علمی و فنی لازم قرار می‌گیرند.

ماده ۱۳

کارگری که خودش را از موقعیت کاری دور کرده است که به دلیلی منطقی معتقد است که خطر قریب الوقوع و جدی برای زندگی یا سلامت او در بر دارد طبق شرایط و رویه ملی در برابر پیامدهای غیرعادلانه حمایت خواهد شد.

ماده ۱۴

به منظور ترغیب گنجاندن موضوعات مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار در کلیه سطوح آموزشی و تربیتی از جمله در آموزش عالی فنی، پزشکی و حرفه‌ای به روشی متناسب با شرایط و رویه ملی و به ترتیبی که پاسخگوی نیازهای آموزشی همه کارگران باشد، اقداماتی اتخاذ خواهد شد.

ماده ۱۵

۱- هر عضو به منظور حصول اطمینان از انسجام سیاست موضوع ماده (۴) این مقاله نامه و اقداماتی برای اعمال آن، در نخستین فرصت ممکن پس از مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری منتخب، و در صورت اقتضا نهادهای دیگر، ترتیباتی را متناسب با شرایط و رویه ملی برقرار خواهد کرد تا از هماهنگی ضروری میان مقام‌ها و نهادهای مختلف که قابل اجرا کردن بخش‌های دوم و سوم این مقاله نامه بر عهده آنهاست، اطمینان حاصل شود.

۲- هرگاه اوضاع و احوال و شرایط و رویه ملی اقتضا کند، این ترتیبات شامل تأسیس نهادی مرکزی خواهد بود.

بخش چهارم: اقدام در سطح کارگاه

ماده ۱۶

۱- کارفرمایان موظف خواهند بود در حدی که به‌طور متعارف عملی است اطمینان حاصل کنند تا محل کار، ماشین‌آلات، تجهیزات و فرآیندهای تحت نظارت آنها، ایمن و برای سلامتی بی‌خطر باشد.

۲- کارفرمایان موظف خواهند بود در حدی که به طور متعارف عملی است اطمینان حاصل کنند هنگامی که اقدامات حفاظتی مقتضی اتخاذ می شود، مواد و عوامل شیمیایی، فیزیکی و زیستی تحت نظارت آنها خطری متوجه سلامت نکند.

۳- کارفرمایان موظف خواهند بود در صورت نیاز، لباس و تجهیزات حفاظتی مناسب را به منظور پیشگیری از خطر حوادث و خطر آثار زیانبار برای سلامت در حدی تأمین کنند که به طور متعارف عملی است.

ماده ۱۷

هرگاه دو یا چند کارگاه هم زمان در یک محل فعالیت داشته باشند، در اعمال الزامات این مقاوله نامه همکاری خواهند کرد.

ماده ۱۸

کارفرمایان موظف خواهند بود در صورت لزوم اقدام هایی برای رویارویی با موقعیت های اضطراری و حوادث از جمله تدارک کمک های اولیه مناسب اتخاذ کنند.

ماده ۱۹

ترتیبی در سطح کارگاه برقرار خواهد شد تا به موجب آن:
الف) کارگران در حین انجام کار خود، در اجرای تعهداتی بر عهده کارفرمای آنها گذاشته شده است، همکاری کنند؛
ب) نمایندگان کارگران در کارگاه، در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی با کارفرما همکاری کنند؛

پ) به نمایندگان کارگران در کارگاه، اطلاعات کافی درباره اقدامات اتخاذ شده از سوی کارفرما برای تأمین ایمنی و بهداشت شغلی داده شود. آنها می توانند درباره اطلاعات مزبور با تشکل هایی که نمایندگی آنها را برعهده دارند، مشورت کنند، مشروط به این که اسرار بازرگانی را فاش نسازند؛

ت) به کارگران و نمایندگان آنها در کارگاهها، آموزش متناسب در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی داده شود.

ث) کارگران یا نمایندگان آنها و حسب مورد تشکلهایی که نمایندگی آنها را برعهده دارند طبق قوانین و رویه ملی، مجاز به تحقیق در مورد کلیه وجوه ایمنی و بهداشت شغلی مربوط به کار خود باشند و کارفرما در این باره با آنها مشورت نماید؛ به این منظور می‌توان با توافق متقابل از مشاوران فنی خارج از کارگاه استفاده کرد؛

ج) کارگر هرگونه وضعیتی که وی توجیه منطقی برای این باور دارد که خطر قریب‌الوقوع و جدی برای زندگی یا سلامت او در بر دارد، بی‌درنگ به آگاهی سرپرست مستقیم خود برساند؛ تا زمانی که کارفرما اقدام اصلاحی را در صورت لزوم اتخاذ نکرده است، کارفرما نمی‌تواند کارگران را ملزم کند تا به موقعیت کاری خود که در آن خطر قریب‌الوقوع و جدی برای زندگی و سلامت ادامه دارد، بازگردند.

ماده ۲۰

همکاری بین کارفرمایان و کارگران و یا نمایندگان آنها در کارگاه، عامل اساسی اقدامات تشکیلاتی یا سایر اقدامات اتخاذ شده به موجب مواد (۱۶) تا (۱۹) این مقاوله‌نامه به شمار خواهد آمد.

ماده ۲۱

اقدامات ایمنی و بهداشت شغلی متضمن هیچ هزینه‌ای برای کارگران نخواهد بود.

بخش پنجم: مقررات پایانی

ماده ۲۲

این مقاوله‌نامه هیچیک از مقاوله‌نامه‌ها یا توصیه‌نامه‌های بین‌المللی کار را مورد تجدیدنظر قرار نمی‌دهد.

ماده ۲۳

اسناد تصویب رسمی این مقاوله نامه به منظور ثبت به مدیرکل دفتر بین المللی کار ارسال خواهد شد.

ماده ۲۴

- ۱- این مقاوله نامه فقط برای آن دسته از اعضای سازمان بین المللی کار الزام آور خواهد بود که اسناد تصویب آنها نزد مدیرکل ثبت شده باشد.
- ۲- این مقاوله نامه دوازده ماه پس از تاریخی که در آن اسناد تصویب دو عضو نزد مدیرکل ثبت شده باشد، لازم الاجرا خواهد شد.
- ۳- پس از آن، این مقاوله نامه برای هر عضوی، دوازده ماه پس از تاریخ ثبت سند تصویب آن لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۵

- ۱- هر عضوی که این مقاوله نامه را تصویب کرده است، می تواند پس از انقضای ده سال از تاریخی که این مقاوله نامه برای نخستین بار لازم الاجرا شده است، از طریق سندی که برای ثبت به مدیرکل دفتر بین المللی کار ارسال می شود، عضویت خود در آن را ابطال نماید. ابطال عضویت مزبور پیش از سپری شدن یک سال از تاریخ ثبت آن، نافذ نخواهد شد.
- ۲- هر عضوی که این مقاوله نامه را تصویب کرده است و ظرف یک سال از تاریخ انقضای دوره ده ساله موضوع بند پیشین از حق ابطال عضویت پیش بینی شده در این ماده استفاده نکرده است، برای یک دوره ده ساله دیگر ملتزم خواهد بود و پس از آن در انقضای هر دوره ده ساله به موجب شرایط پیش بینی شده در این ماده می تواند عضویت در این مقاوله نامه را ابطال نماید.

ماده ۲۶

۱- مدیرکل دفتر بین المللی کار ثبت تمامی اسناد تصویب و ابطال عضویت را که توسط اعضای سازمان بین المللی کار اطلاع داده شده است، به اطلاع تمامی اعضای سازمان خواهد رساند.

۲- مدیرکل ضمن اطلاع رسانی در مورد ثبت دومین سند تصویب اعلام شده به وی، توجه اعضای سازمان را به تاریخ لازم الاجرا شدن این مقاوله نامه جلب خواهد کرد.

ماده ۲۷

مدیرکل دفتر بین المللی کار، طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد، شرح کاملی از تمامی اسناد تصویب و ابطال عضویت که طبق مفاد مواد پیشین توسط وی به ثبت رسیده است، برای ثبت به دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال خواهد کرد.

ماده ۲۸

هیأت مدیره دفتر بین المللی کار در هر زمانی که لازم بداند گزارشی در خصوص کارکرد این مقاوله نامه به فراهمایی عمومی ارائه خواهد داد و ضرورت درج موضوع بازنگری کلی یا جزئی آن در دستورکار فراهمایی را بررسی خواهد کرد.

ماده ۲۹

۱- هرگاه فراهمایی، مقاوله نامه جدیدی را تصویب نماید که این مقاوله نامه را به طور کلی یا جزئی مورد تجدید نظر قرار دهد، جز در صورتی که مقاوله نامه جدید ترتیب دیگری مقرر کرده باشد:

الف) اگر و هنگامی که مقاوله نامه تجدیدنظر کننده جدید لازم الاجراء شود، تصویب مقاوله نامه تجدیدنظر کننده جدید توسط هر عضو، صرف نظر از مقررات ماده (۲۵) فوق قانوناً به منزله ابطال فوری عضویت در این مقاوله نامه خواهد بود؛

ب) از تاریخ لازم الاجراء شدن مقاوله نامه تجدیدنظرکننده جدید، این مقاوله نامه برای تصویب از سوی اعضا، بسته خواهد شد.

۲- این مقاوله نامه در هر حال در مورد اعضایی که آن را تصویب کرده اند ولی مقاوله نامه تجدیدنظرکننده را تصویب نکرده اند، همچنان با شکل و محتوای فعلی آن لازم الاجراء خواهد ماند.

ماده ۳۰

نسخه های انگلیسی و فرانسوی متن این مقاوله نامه از اعتبار یکسان برخوردارند.

سند الحاقی (پروتکل) ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله نامه ایمنی و

بهداشت شغلی

مقدمه

فراهمایی (کنفرانس) عمومی سازمان بین المللی، که به دعوت هیأت مدیره دفتر بین المللی کار در ژنو منعقد شد و نودمین نشست خود را در ۳ ژوئن ۲۰۰۲ (۱۳ خرداد ۱۳۸۱) برگزار کرد؛

با یادآوری مفاد ماده (۱۱) مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (از این پس «مقاوله نامه» نامیده می شود) به ویژه آنجا که اشعار می دارد: «به منظور قابل اجرا کردن سیاست موضوع ماده (۴) مقاوله نامه، مقام یا مقام های صلاحیتدار اطمینان حاصل خواهند کرد که وظایف زیر به تدریج انجام خواهد شد

...

ب) تدوین و اجرای رویه های مربوط به اعلام حوادث و بیماری های شغلی از سوی کارفرمایان و در صورت اقتضاء از سوی مؤسسات بیمه و سایر مؤسساتی که مستقیماً در این امر دخیل هستند و تهیه آمارهای سالانه درباره حوادث و بیماری های شغلی؛

...

ث) انتشار اطلاعات سالانه درباره اقدام هایی که در اجرای سیاست موضوع ماده (۴) این مقاوله نامه به عمل آمده است، همچنین درباره حوادث و بیماری های شغلی و آسیب های دیگری که در هنگام کار یا در ارتباط با کار سلامتی را به مخاطره می اندازد؛

و با توجه به نیاز به تقویت رویه‌های ثبت و اعلام حوادث و بیماری‌های شغلی و ترغیب هماهنگی سامانه‌های ثبت و اعلام به منظور تشخیص علل آنها و ارائه تدابیر پیشگیرانه؛

با تصمیم‌گیری درباره تصویب برخی پیشنهادهای مربوط به ثبت و اعلام حوادث و بیماری‌های شغلی که پنجمین موضوع دستور کار اجلاس می‌باشد؛
با تصمیم به این که این پیشنهادها باید در قالب سند الحاقی مقاوله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی، ۱۹۸۱ (۱۳۶۰)، تدوین شود؛

سند الحاقی زیر را که سند الحاقی ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاوله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی، ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) نامیده می‌شود، در بیستمین روز ژوئن سال دو هزار و دو (۳۰ خرداد ۱۳۸۱) تصویب می‌نماید:

۱ - تعاریف

ماده ۱

از نظر این سند الحاقی:

الف) اصطلاح «حادثه شغلی» مشتمل بر حادثه‌ای است که در نتیجه کار یا هنگام کار منتهی به صدمه منجر به فوت یا غیرفوت می‌شود؛

ب) اصطلاح «بیماری شغلی» شامل هر نوع بیماری است که در نتیجه قرارگرفتن در معرض عوامل خطرناک ناشی از فعالیت کاری ایجاد می‌شود.

پ) اصطلاح «پیشامد خطرناک» به معنای حادثه‌ای است که به موجب قوانین و مقررات ملی به آسانی قابل تشخیص است و بالقوه می‌تواند افرادی که کار می‌کنند یا مردم را در معرض صدمه یا بیماری قرار دهد.

ت) عبارت «حادثه رفت و آمدی» به معنای حادثه منجر به فوت یا صدمه جسمانی است که در مسیر مستقیم محل کار و محل‌های زیر به وقوع می‌پیوندد:

- ۱- اقامتگاه اصلی یا موقت کارگر؛ یا
- ۲- محلی که کارگر معمولاً در آنجا غذا می‌خورد؛ یا
- ۳- محلی که کارگر معمولاً در آنجا حقوق و دستمزد خود را دریافت می‌کند.

۲- سامانه‌های ثبت و اعلام

ماده ۲

مقام صلاحیتدار از طریق قوانین یا مقررات یا هر شیوه دیگر متناسب با شرایط و رویه ملی و پس از مشورت با تشکل‌های حایز اکثریت نمایندگی کارفرمایان و کارگران، رویه‌ها و الزامات زیر را تدوین و به طور دوره‌ای مورد بازنگری قرار خواهد داد:

- الف) ثبت حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی، و در صورت اقتضاء، پیشامدهای خطرناک، حوادث رفت و آمدی و موارد مشکوک بیماری‌های شغلی؛ و
- ب) اعلام حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی و در صورت اقتضاء پیشامدهای خطرناک، حوادث رفت و آمدی و موارد مشکوک بیماری‌های شغلی

ماده ۳

الزامات و رویه‌های ثبت، موارد زیر را مشخص خواهد کرد:

الف) مسئولیت کارفرمایان در زمینه:

- ۱- ثبت حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی و در صورت اقتضاء پیشامدهای خطرناک، حوادث رفت و آمدی و موارد مشکوک بیماری‌های شغلی؛
- ۲- اطلاع‌رسانی متناسب به کارگران و نمایندگان آنها در ارتباط با سامانه ثبت؛

۳- حصول اطمینان از نگهداری مناسب سوابق مزبور و استفاده از آنها

برای تدوین اقدامات پیشگیرانه؛

۴- اجتناب از توسل جستن به شیوه‌های تلافی‌جویانه یا اقدامات

انضباطی در مورد کارگران به دلیل ارائه گزارش درباره حادثه شغلی، بیماری

شغلی، پیشامد خطرناک، حادثه رفت و آمدی یا موارد مشکوک بیماری‌های شغلی.

ب) اطلاعاتی که باید ثبت شود؛

ب) دوره زمانی نگهداری سوابق مزبور؛

ت) اقداماتی برای حفظ محرمانگی داده‌های شخصی و پزشکی که در

اختیار کارفرمایان است، طبق قوانین و مقررات، شرایط و رویه ملی.

ماده ۴

الزامات و رویه‌های اعلام، موارد زیر را مشخص خواهد کرد:

الف) مسئولیت کارفرمایان در زمینه:

۱) اعلام حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی و در صورت اقتضاء،

پیشامدهای خطرناک، حوادث رفت و آمدی و موارد مشکوک بیماری‌های شغلی

به مقام‌های صلاحیتدار یا سایر نهادهای تعیین شده؛

۲) اطلاع رسانی مناسب به کارگران و نمایندگان آنها در ارتباط با موارد

اعلام شده.

ب) در صورت اقتضاء ترتیباتی برای اعلام حوادث شغلی و بیماری‌های

شغلی، به وسیله مؤسسات بیمه‌ای، خدمات بهداشت شغلی، پزشکان و سایر

نهادهایی که مستقیماً در این امر دخیل هستند.

پ) معیارهایی که طبق آن حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی و در صورت اقتضاء پیشامدهای خطرناک، حوادث رفت و آمدی و موارد مشکوک ناشی از بیماری‌های شغلی باید اعلام شوند؛
ت) محدودیت‌های زمانی برای اعلام.

ماده ۵

اعلام، شامل داده‌هایی در خصوص موارد زیر خواهد بود:
الف) مؤسسه، کارگاه و کارفرما؛
ب) در صورت امکان اسامی افراد مصدوم و نوع صدمه یا بیماری؛ و
پ) محل کار، شرایط حادثه یا پیشامد خطرناک و در مورد بیماری‌های شغلی، شرایط فرار گرفتن در معرض عوامل خطرناک برای سلامتی.

۳ - آمارهای ملی

ماده ۶

هر کشور عضوی که این سند الحاقی را تصویب می‌کند بر اساس اطلاعات و سایر اطلاعات موجود، آمارهای سالانه‌ای را منتشر خواهد کرد که به گونه‌ای تدوین شده‌اند که بیانگر آمار کلی کشور در مورد حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی و در صورت اقتضاء، پیشامدهای خطرناک و حوادث رفت و آمدی و نیز تجزیه و تحلیل آنهاست.

ماده ۷

آمارها بر اساس طرحهای طبقه‌بندی متناسب با جدیدترین طرحهای بین‌المللی مربوط که به کمک سازمان بین‌المللی کار یا سایر سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار تهیه شده است، تدوین خواهد شد.

۴- مقررات نهایی

ماده ۸

۱- هر عضوی می‌تواند همزمان با تصویب مقاله‌نامه یا پس از آن، این سند الحاقی را با ارسال سند رسمی تصویب خود به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار برای ثبت، تصویب کند.

۲- این سند الحاقی دوازده ماه پس از تاریخ ثبت سند تصویب دو عضو توسط مدیرکل، لازم‌الاجراء خواهد شد. پس از آن، این سند الحاقی برای هر عضوی دوازده ماه پس از تاریخ ثبت سند تصویب آن به وسیله مدیرکل لازم‌الاجراء خواهد شد و مقاله‌نامه و مواد (۱) تا (۷) این سند الحاقی برای عضو مربوط لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۹

۱- هر عضوی که این سند الحاقی را تصویب کرده است، می‌تواند هر زمان که مقاله‌نامه طبق ماده (۲۵) آن برای ابطال عضویت باز است، نسبت به ابطال عضویت در آن از طریق ارسال سندی به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار به‌منظور ثبت آن اقدام نماید.

۲- ابطال عضویت در مقاله‌نامه طبق ماده (۲۵) آن توسط عضوی که این سند الحاقی را تصویب کرده است، قانوناً به منزله ابطال فوری عضویت در این سند الحاقی نیز تلقی خواهد شد.

۳- هرگونه ابطال عضویت در این سند الحاقی، به موجب بند (۱) یا (۲) این ماده، زودتر از یک سال پس از تاریخ ثبت آن نافذ نخواهد شد.

ماده ۱۰

۱- مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ثبت تمامی اسناد تصویب و ابطال عضویت را که توسط اعضای سازمان بین‌المللی کار اطلاع داده شده است، به اطلاع تمامی اعضای سازمان خواهد رساند.

۲- مدیرکل ضمن اطلاع‌رسانی در مورد ثبت دومین سند تصویب اعلام شده به وی، توجه اعضای سازمان را به تاریخ لازم‌الاجراء شدن این سند الحاقی جلب خواهد کرد.

ماده ۱۱

مدیرکل دفتر بین‌المللی کار، طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد، شرح کاملی از تمامی اسناد تصویب و ابطال عضویت که طبق مفاد مواد پیشین توسط وی به ثبت رسیده است، برای ثبت به دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال خواهد کرد.

ماده ۱۲

نسخه‌های انگلیسی و فرانسوی متن این سند الحاقی به طور یکسان معتبر است.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحد و سه تبصره منضم به متن مقاوله‌نامه شامل مقدمه و سی ماده و سند الحاقی (پروتکل) در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ دوازدهم آبان ماه یکهزار و چهارصد مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۲۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

محمدباقر قالیباف